

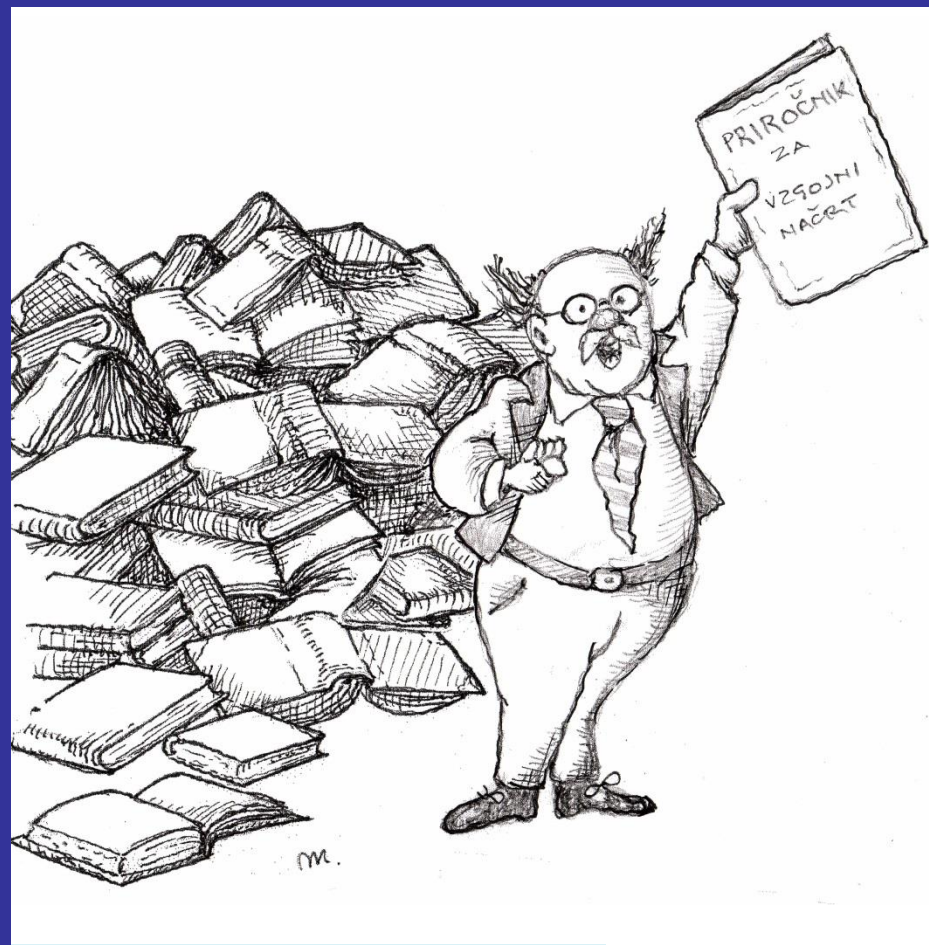
PEDAGOŠKO VODENJE - REALNOST ALI ILUZIJA

Prva letna konferenca za ravnatelje vseh VIZ

ČATEŽ, 20. 8. 2014

ALI V INFORMACIJSKI DOBI
ŠE VEDNO VZGAJAMO
Z METODAMI
INDUSTRIJSKE DOBE?

Dr. Stanka Preskar,
Nevenka Štraser

NAMEN DELAVNICE

- Soočanje mnenj o vlogi pedagoškega vodje pri oblikovanju vzgojnega koncepta VIZ v informacijski dobi,
- definiranje priložnosti, ki jih ravnatelj v tej vlogi in pri tej nalogi ima:
 - kje ima sistemsko podporo, da priložnosti lahko realizira,
 - kje bi sistemsko podporo potreboval in v kakšni obliki,
- namig za prakso.

Rpv

POTEK DELAVNICE

- 14.15 – 14.35: Uvod
- 14.35 – 15.20: Delo v skupinah
- 15.20 – 15.40: Oblikovanje skupnega mnenja cele skupine
- 15.40 – 15.45: Zaključek in namig za prakso

IZPOSTAVLJENAPODROČJA PEDAGOŠKEGA VODENJA

- oblikovanje vizije razvoja institucije,
- skrb za spremljanje kakovosti,
- povezovanje institucije z drugimi vzgojno-izobraževalnimi in svetovalnimi dejavniki v okolici (druge šole in vrtci, mediji, socialne in svetovalne institucije itn.),
- skrb za strokovno izpopolnjevanje,
- uvajanje didaktičnih in drugih pedagoških inovacij,
- oblikovanje didaktičnega koncepta institucije, povezanega z operativnim načrtovanjem pouka,
- **oblikovanje vzgojnega koncepta institucije.**

Kroflič, R. (2002) Ravnateljeva avtonomija in pedagoško vodenje institucije, V: Sodobna pedagogika, letn. 53, št. 1, str. 66 - 77

Pedagoški vodja bi moral biti zadolžen za:

- **varovanje zakonitosti delovanja šole pri uveljavljanju vzgojno-disciplinskih ukrepov (v skladu s temeljnimi cilji in normativnimi dokumenti);**
- **oblikovanje osnovnega teoretskega koncepta vzgoje in konkretnega operativnega načrta vzgojnih dejavnosti.**

Kroflič, R. (2006). Kakšen vzgojni koncept potrebuje javna šola?
Posvet Kolosej

R. Kroflič

O VZGOJI

»In že kar tukaj odkrito povem, da nimam nobenega pojma vzgoje *brez pouka*, tako kot vzvratno (vsaj v tem spisu) ne priznavam nobenega pouka, ki ne vzgaja.«

Herbart, Padagogische Schriften, 2. del, str. 22

Praktično urjenje moralnih veščin (etosa) je slepo, teoretično poučevanje etike pa hromo.

Kroflič, R. (2002). Šola – izkustveni prostor socialnega učenja in / ali moralne vzgoje?. *Sodobna pedagogika*, let. 53/119, št. 5, str. 42-51.

Konfliktne situacije so neizbežne takrat, ko skušamo otroke informacijske dobe motivirati z metodami industrijske dobe.

Bluestein. J. (1997). *Disciplina 21. stoletja*. ZRSŠ

„... disciplina pomeni niz preventivnih tehnik, ki v resnici spodbujajo učenčevo upravljanje samega sebe in njegov samonadzor ter hkrati zmanjšujejo število konfliktov ...“

Bluestein. J. (1997). Disciplina 21. stoletja. ZRSS

Rpv

Osnovno poslanstvo institucionalne vzgoje

...naloga moralne vzgoje je v tem, da dosežemo, da otrok želi biti dober – brez te zasebne želje ne bo mogel biti dober v javni sferi...

Mary Warnock, *An Intelligent Person's Guide to Ethics*

Vzgojo je treba razumeti kot vzpodbujanje razvoja tistih otrokovih potencialov, ki pripomorejo k razvoju avtonomne in odgovorne morale, kritičnega mišljenja in ustvarjalnosti (razvoj moralnega presojanja – eden temeljnih minimalnih ciljev).

Pšunder. M, 2004. *Disciplina v sodobni šoli*. ZRSŠ

➤ **Kulturno-transmisijski model vzgoje in izobraževanja:**
INDUSTRIJSKA DOBA

Vrednote predpostavimo v obliki “večnih resnic” in jih posredujemo učencem kot vsako drugo znanje (konformistična morala).

➤ **Procesno-razvojni model vzgoje in izobraževanja:**
INFORMACIJSKA DOBA

Razvoj kritičnega mišljenja, strpnega odnosa do okolice in do soljudi, avtonomne morale

CILJI (SAMO)DISCIPLINE

INDUSTRIJSKA DOBA

INFORMACIJSKA DOBA

- Učenci se malokdaj sami odločajo, malo je priložnosti za samostojno ukrepanje
 - Prepričanje – samostojnost ogroža odnose, ki temeljijo na nadvladovanju, učitelj v vlogi disciplinskega redarja
 - Kazen za kršitve
 - Osredotočenost na učenčevo osebnost
 - Kritičnost; osredotočenost na negativno
 - Pohvala za vedenje, ki ugaja učitelju
 - Večja togost in uniformiranost pri nalogah, nagrajevanju; vrednotenje je največkrat primerjalno (z drugimi učenci)
- Učenci imajo možnost odločanja, samostojnega ukrepanja
 - Prepričanje – samostojnost spodbuja odnose sodelovanja; učitelj se lahko posveti poučevanju
 - Kršitvam sledijo posledice
 - Osredotočenost na učenčevo vedenje
 - Priznanje; osredotočenost na pozitivno
 - Pohvala za uspešnost
 - Večja raznolikost in prožnost pri nalogah, nagrajevanju; vrednotenje temelji na uspešnosti in sposobnosti posameznika

Nekaj ugotovitev (trditev) iz naših spremljav

Ukvarjanje z disciplino v ožjem smislu je nadrejeno razvoju samodiscipline, morale (želja po biti dober).

Primeri:

Vrtec – otroci ne razumejo navodil, otroci ne znajo poslušati, moralni razvoj vključen v druga področja kurikula ...

OŠ – PŠR so zaznana kot pomembnejši dokument od VN, v PŠR so pogosto zelo natančna navodila za vedenje v posameznih okoliščinah, prostorih (tudi tisto, kar sodi k ciljem pouka določenega predmeta – npr.: varnost KEM, TIT, ŠPO), „restitucija“ kot nabor „dobrih del“ ...

SŠ - za kršitve, določene s pravilnikom o šolskem redu in s šolskimi pravili, se določajo alternativni ukrepi **ali** izrekajo vzgojni ukrepi ...

...

Med vzgojitelji in učitelji prevladuje prepričanje, da so izvor neprimernega vedenja otroci (učenci, dijaki) sami in njihove družine.

To prepričanje vpliva na način reševanja konfliktnih situacij in na vzgojne pristope v inštituciji. Reagirane v konfliktnih situacijah tvori jedro vzgoje in discipliniranja v javni šoli.

(Vec, T.: Kaj lahko učitelj prispeva k temu, da bo imel v razredu več težav z vedenjem učencev? Vzgoja in izobraževanje. 2007/1. ZRSS)

Rpv

...

Pri pouku prevladujejo metode, s katerimi je mogoče v najkrajšem času posredovati kar največjo količino snovi. Namesto procesno ciljnega načrtovanja je še vedno (pre)pogosto prisotno vsebinsko načrtovanje učno-vzgojnega procesa.

Takšne metode ne omogočajo aktivne vloge učenca in zatirajo njegovo iniciativnost, spodbujajo pa prilagodljivost in poslušnost.

...

Prevladuje prepričanje, da „papirnati“ vzgojni ukrepi niso učinkoviti, zato se jih zamenjuje z alternativnimi.

Vzgojnih alternativnih ukrepov ne smemo obravnavati kot tretmaja, ki prevzgaja, nasproti administrativnim ukrepom, ki kaznujejo.

Šola je prostor praktične demokracije, kjer je potrebno otrokom omogočiti razumevanje in presojanje družbenih (šolskih) norm in pravil.

S pristopom ali/ali omogočamo otrokom manipuliranje (kaj se bolj splača).

Učitelji se izogibajo administrativnim ukrepom zaradi postopkov in „birokracije“.

R. pu

PEDAGOŠKA DELAVNICA

- Delitev skupine v manjše skupine do 8 članov
- Številčenje članov – žrebanje številčk za vodje za razpravo in za poročanje
- Začetna razprava ob prvem plakatu – 25'
- Razprava in dopolnjevanje drugih plakatov – 5' za vsak plakat
- Izbor člana skupine, ki bo sodeloval na okrogli mizi s predstavitvijo mnenja skupine
- Oblikovanje skupnega mnenja – 15'

Rpv

Zapisi na plakatih

Naloge PV na vzgojnem področju, ki jih je možno realizirati (so sistemsko podprte) in kaj bi PV še potreboval

Naloge PV na vzgojnem področju, ki jih ni možno realizirati (niso sistemsko podprte) in možne rešitve

Mnenje o ugotovitvah ob spremljavi ZRSS – prvi dve trditvi

Mnenje o ugotovitvah ob spremljavi ZRSS – drugi dve trditvi (ni primerno za vrtec)

NAMIG ZA PRAKSO

VRTEC

Opomnik za spremljavo dela v oddelku z vidika podpiranja moralnega in socialnega razvoja otroka

OŠ in SŠ

Analiza vzgojnih ukrepov z vidika podpiranja moralnega in socialnega razvoja otroka
(administrativni in/ali alternativni vzgojni ukrepi)

Rpv

**HVALA ZA VAŠE
SODELOVANJE.**

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

www.zrssl.si

